

Radioamatérský provoz – teorie, praxe, zkušenosti

Získal někdy někdo z nás řídičský průkaz pouze na základě teoretických zkoušek? Určitě nikoli. V Belgii nikdy neexistovala nějaká forma výchovy k tomu, jak dělat spojení. Po složení zkoušek a získání povolení nejsou nováčci ve svých aktivitách na amatérských pásmech nijak omezováni. A důsledek? Komunikaci není vždy hezké poslouchat. Podle analogie s řídičským průkazem si představte, že byste absolvovali pouze teoretické testy a pak získali oprávnění k řízení vozidel a mohli vyjet na silnici a řídit vozidlo, které jste nikdy předtím možnost řídit neměli. A to je právě přesně to, s čím se setkávají začínající radioamatéři - vysílači.

Autor tohoto povídání během prvních let své radioamatérské činnosti dělal – podobně jako kdokoli jiný – chyby (tedy popravdě řečeno dělá je stále, ale v mnohem menší míře, než tenkrát). Tímto článkem chce pomoci začínajícím, ale i starším amatérům v tom, aby se na amatérských pásmech rychle dostali na dobrou úroveň. Chyby, které dělal, měly svůj původ často v tom, že i v případech některých „zkušených borců“ slyšel ne úplně skvělé příklady provozu. Prosím, abyste to nechápali jako svalování viny na ně – je třeba vycházet se situace, že jasná pravidla a návody, jak komunikovat na amatérských pásmech, nikdy neexistovaly.

Důležitost korektního provozu by neměl nikdo podceňovat. Naše vysílání může sledovat kdokoli, ať se jedná o amatéra, posluchače, pracovníky oficiálních kontrolních orgánů apod. Technický aspekt našeho koníčka je jedna věc, ale jakmile zapneme zařízení a navazujeme spojení, jedná se už o něco jiného: na rádiových vlnách jsme se stali národními reprezentanty a jsme „velmi viditelní“.

Abychom uskutečnili úspěšně spojení na některém z kmitočtů přidělených pro radioamatéry a povoleným druhem provozu, musíme dodržovat několik jednoduchých pravidel. Byl bych rád, kdybyste mě v pouti, směřující k dobré provozní praxi, následovali.

1. Jazyk, který používají amatéři

Poznejte jazyk radioamatérů. Buďte v něm familiární. Neříkejte „Radio čtyři“, ale „Čitelnost 4“. Než zahájíte vaši kariéru jako amatéra vysílače, dokonale se naučte hláskovací tabulky, zkratky pro telegrafii, Q-kódy a další používané kódy (např. 73/88) - to vše by vám mělo přejít „do krve“ tak, aby to pro vás byl druhý „mateřský jazyk“. Hláskování používejte vždy korektně, tedy A jako Alpha, nikoli Alabama nebo Amerika. Podrobněji se k tomu vrátíme ještě v kap. 8 (Pile-up).

2. Poslouchajte

Noví radioamatéři s čerstvým povolením by samozřejmě rádi začali vysílat co nejdříve. Zjednodušte si ale život a dejte si chvíli pokoj, nedotýkejte se zatím mikrofону, klíče nebo klávesnice. Než začnete vysílat, seznamte se dokonale se VŠEMI funkcemi vašeho transceiveru. Vysílání vyžaduje zvláštní soustředění, hned zpočátku se můžete dopustit svých „prvních chyb v éteru“.

Nejprve se naučte POSLOUCHAT. Každý, kdo se v této fázi nejprve intenzivně věnoval poslechu, pak byl mnohem úspěšnější v navazování dobrých a radost přinášejících spojení. Toto důležité téma je podrobně probráno v kapitole věnované pile-upu (kap. 8).

3. Používejte správně vaši volací značku

K tomu, abyste se mohli radovat z této záliby, museli jste složit nejjednodušší zkoušky. Buďte na svou značku hrdí, je jedinečná. Legální vysílání uskutečňujete pouze tehdy, pokud ji používáte korektně. Slyšeli jste na VKV někdy značku 4ZZZZ? Pokud si uvědomuji, mělo by se jednat o stanici z Izraele a ne z Belgie – správná značka by v takovém případě byla ON4ZZZZ. Taková odsouzeníhodná praxe se vyskytuje někdy i při provozu na krátkých vlnách. Pro analogii: když je vaše auto ukradeno, budete policii hlásit jen část poznávací značky nebo značku kompletní? Takže mějte stále na paměti, že volací značka se skládá z tzv. prefixu, tedy její první části, a ze sufixu, z části druhé.

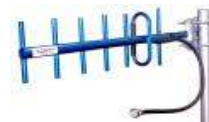

4. Buďte zdvořilí

Tato kapitola bude sice asi nejkratší, je ale nesporně nejdůležitější. Její obsah lze vyjádřit velmi stručně: Buďte za všech okolností zdvořilí! Signál, který vysíláte, může poslouchat mnoho lidí, agentur i pracovníků oficiálních institucí. Tomuto tématu se budeme věnovat podrobněji v kapitole „Konfliktní situace“. Připomínám znovu: Budete-li zdvořilí, podaří se vám prosadit mnoho věcí jak v našem malém amatérském, tak i ve velkém vnějším světě.

5. Několik tipů pro spojení přes převaděče na VKV

Značná část obsahu následujících kapitol bude věnována navazování DX spojení (DX – zkratka podle long distance – vzdálené) v pásmech krátkých vln. Většina tam uvedených zásad platí rovněž pro práci v pásmech VKV/UKV.

Specificky v pásmech VKV a UKV jsou ale používány také systémy převaděčů; ty jsou primárně určeny k tomu, aby umožnily zvětšení dosahu mobilních stanic nebo stanic vysílajících z přechodných stanovišť. Operátoři pevných stanic by na to neměli zapomínat. Pokud jsou dva amatéři pracující ze svých trvalých stanovišť schopni navázat vzájemný kontakt bez použití převaděče, není důvod, proč by vysílali přes převaděč, určený pro spojení na vzdálenosti větší.

Kdokoli použije ke spojení převaděč, musí si být vědom toho, že na jeho používání nemá žádný monopol – to ovšem platí i pro spojení na nejrůznějších jiných kmitočtech. Na kmitočtech, které neodpovídají převaděčovým kanálům, se provoz řídí pravidlem „kdo dřív přijde, ten dřív mele“, někdy se také aplikuje zásada určitého „držení“ kmitočtu. Na převaděčích by takové pravidlo platit nemělo. V tak užitečné síti musí mít svou šanci na vstup každý, zejména mobilní a „portablové“ stanice.

V průběhu převaděčového spojení je dobrou (a téměř povinnou) zásadou ponechat mezi jednotlivými relacemi krátkou pauzu. Během ní se může ozvat kdokoli jiný krátkým zavoláním nebo zapojením do probíhajícího spojení. Stisknete-li ihned po skončení relace vaší protistanice tlačítko PTT, možnost vstoupit krátce do převaděče tak někomu jinému vezmete. Nezapomínejte na to.

6. Jak udělat spojení? O čem si povídat?

Mnoho začínajících amatérů je během prvních kroků na amatérských pásmech překvapeno tím, že slyší mnoho spojení, při nichž jsou vyměňovány jen volací značky a reporty. To samozřejmě není žádná závazná norma. V mých začátcích se mi to vůbec nelíbilo, protože jsem se těšil na spojení dlouhá a „košatá“ - byl jsem skutečný povídálek. Na tom není nic špatného. V průběhu doby jsem ale přešel od spojení dlouhých k velmi krátkým. Každý dává přednost něčemu jinému.

Třebaže se procvičujeme hlavně v hobby, které má technický charakter, naše spojení nemusejí být omezena pouze na technická témata. Je nutná zdravá vyváženost, buďte si ale vědomi, že radioamatérský provoz není určen třeba k povídání o nákupech. Postačujícím vodítkem může být zdravý rozum.

Témata, kterým se musíme vyhnout, jsou náboženství, politika a samozřejmě také komerční reklama. Je rovněž zakázáno fungovat podobně jako rozhlas, tedy „jednosměrné“ vysílání buďto dlouhých oznámení nebo hudebních programů.

Tzv. „povolovací podmínky“ v některých zemích obsahují kapitolu týkající se provozní praxe a postupů a vysvětlují, jak se navazují spojení. Zopakujme a doplníme si tyto zásady:

- Před zahájením vysílání vždy pečlivě prověřte, není-li zvolený kmitočet používán nějakou jinou stanicí.
- Pokud je kmitočet volný, volejte CQ (všeobecná výzva – tato zkratka je možná odvozena z věty „I seek you“, tedy „hledám tě“ – viz kap. 7, kde jsou detailně uvedeny vhodné způsoby volání CQ).

- Pořadí, ve jakém se uvádějí značky korespondujících stanic během spojení, je zřejmé: nejprve se uvádí značka protistanice, pak značka vaše. Příklad (pokud je vaše značka ON4ZZZZ): „Thanks OM, microphone back to you. ON4XXXX (de) ON4ZZZZ“ (konec vaší relace). Uvedené pořadí si můžete snadno zapamatovat, budete-li se řídit pravidlem, že musíte být vždy zdvořilí.
- Vysílání (relaci) zakončujete vždy vaší značkou. Když během jednoho spojení uděláte mnoho krátkých relací, identifikujte se vaší značkou nejméně jednou za pět minut (v některých zemích to je nejméně jednou za 10 minut).
- Mezi jednotlivými relacemi (po použití fráze např. „over“, „přepínám“ apod.) ponechte krátkou pauzu. Během ní tak může někdo jiný krátce zavolat nebo vstoupit do probíhajícího spojení. Mějte na paměti, že se může stát, že se někdy právě vy ocitnete v situaci, kdy přijmete nějaké krizové zavolání. Budte připraveni i na takovou možnost.
- Nepromíchejte během vaší jedné relace mnoho různých témat. Snažte se, aby vaše vysílání bylo krátké a stručné. Protistanici byste měli poskytnout dostatečný čas k reagování na témata, o nichž jste hovořil, než zapomene, o čem se vlastně bavíte. Myslete také na to, že mnohokrát komunikujete s někým v řeči, která není jeho mateřštinou. Dejte mu čas, aby porozuměl tomu, co říkáte.
- Když předáváte slovo protistanici při fonickém provozu, použijte slova „over“, „přepínám“, „příjem“ apod. V radioamatérské komunikaci to není striktně nutné, často to je ale výhodné. Zkušenost s provozem vás naučí, kdy je vhodné takový postup použít a kdy ne.
- V telegrafním provozu zakončete vaše vysílání (aktuální relaci) znakem „K“. Lze rovněž použít „KN“; tato zkratka je více specifická a znamená, že chcete poslouchat pouze tu stanicí, jejíž značku jste právě vyslal proto, aby se vám ozvala. V telegrafním provozu je konec celého spojení označen zkratkou „SK“. Jakmile vyšlete tuto zkratku, znamená to, že spojení je definitivně a zcela ukončeno.
- Ve fonickém provozu neukončujte spojení nikdy spojením slov „over and out“; použijte buď „over“, když pak uvolníte tlačítko mikrofonu, nebo řekněte „out“ na samém konci spojení, které tím je pak definitivně ukončeno.

Někdo mě upozornil na následující věc: Zdá se, že někteří amatéři v průběhu amatérské kariéry zapominají na to, že sami jednou začínali. Na krátkých vlnách můžeme třeba často slyšet výzvu „CQ DX“, ale na ni odpoví místní stanice (která pro ni rozhodně není DX-stanicí). Takový místní operátor pak dostane vynadáno a dochází ke znechucení na obou stranách.

Místní začátečník by měl pochopit, že pokud někdo volá „CQ DX“, neměl by tuto stanicí v dané chvíli volat. Na druhé straně zkušený amatér by si měl vzpomenout na své začátečnícké období, kdy se choval zcela stejně, protože potřeboval „udělat novou zemi“ a k případným prohrškům současných začátečníků by měl přistupovat uvážlivě. Já osobně v takových situacích na zavolání odpovím, dám stručně report, spojení zapíši do deníku a protistanici sdělím, že se dívám skutečně po DX stanicích. Začátečníkovi obvykle dojde, že udělal chybu a příště si v podobných situacích dá větší pozor – a přitom spojení má! Takže poskytněte každému příležitost spojení udělat a nezapomínejte na vaše amatérské začátky.

7. Jak volat CQ?

Ujistěte se, že kmitočet, na kterém chcete vysílat, není skutečně obsazen; nestačí pouhý poslech, lepší je účinný dotaz, zda kmitočet není používán. Např. při SSB provozu se po chvíli poslouchání zeptejte „Is this frequency in use?“ („je kmitočet volný?“) a dejte svou volací značku. Pokud žádná stanice neodpoví, otázku a svou značku zopakujte. Nedočkáte-li se ani nyní nějaké reakce, je pro volání CQ kmitočet váš.

Při CW nebo RTTY vyšlete „QRL?“. Někteří operátoři si myslí, že stačí vyslat i pouhý otazník – tak tomu ale není, protože to může být matoucí. Když na daném kmitočtu probíhá provoz (který nemusíte slyšet), může někdo jiný interpretovat váš otazník jako dotaz na volací značku stanice, která zde pracuje. To může způsobit vývoj do scénáře, vedoucího k aktivitám „policajtů“ (viz kap. 12). *(Naopak v závodech, kdy jde o každou vteřinu, je vyslání rychlého otazníku žádoucí – způsobí mnohem menší rušení, než dlouhé QRL. ...pozn. překl.)*

Při telegrafním provozu se při obsazeném kmitočtu můžete setkat s několika odpověďmi:

- „R“ (Received n. Roger)
- „Y“ (Yes)
- „YES“
- „QSY“.

Pokud shodou okolností narazíte na „horký kmitočt“ (zejména v případech, kdy je používán pro provoz DX expedice nebo vzácné DX stanice), můžete být třeba i pokáráni. Nerozčilujte se kvůli tomu, nereagujte, přesuňte se prostě jinam, nebo se snažte zjistit – poslechem, nikoli vysílaným dotazem – o jakou DX stanici se jedná a případně s ní udělejte spojení.

Mnoha problémům se lze vyhnout dodržováním první provozní zásady, platné ať už pro příležitostný provoz, nebo pro DX: POSLOUCHEJTE. Toto zlaté pravidlo v kombinaci s kouzelnou zkratkou „QRL?“ způsobí, že se při hledání neobsazeného kmitočtu pro volání výzvy nedostanete do problémů.

Při vysílání výzvy nepoužívejte schéma – desetkrát vysílat CQ, pak dvakrát či třikrát vlastní volací značku a pak poslouchat. Lépe je postupovat obráceně: dát CQ dvakrát a vlastní značku desetkrát (samozřejmě přeháním, docela stačí zopakovat ji čtyřikrát).

Při vysílání CQ není nejdůležitější informací zkratka CQ, známá celosvětově, ale vaše volací značka. Nejsou-li podmínky příliš dobré, je pro operátora protistanice (který třeba pracuje z místa na druhé straně světa) podstatné, aby zřetelně zachytil vaši značku, než celosvětově jasnou zkratku „CQ“. Příliš často jsem slyšel operátory, kteří volali patnáctkrát CQ, pak dali svou značku jen jednou a relaci ukončili výrokem „Listening for any call now“ („nyní přecházím na poslech pro jakoukoli stanici“). Taková relace je nesmyslná.

K dokonalosti se propracujete praxí. Nejste-li ještě příliš zkušený, věnujte se zatím více poslechu ostatních, abyste získali dostatečnou průpravu. (*A přemýšlejte o tom, zda to, co slyšíte, je vhodné následování, či naopak – pozn. překl.*) Rychle si vyvinete vlastní styl, jak navazovat úspěšná a uspokojující spojení.

8. Pile-upy

Zaujme-li vás DX provoz a budete se mu věnovat, často se stanete účastníky tzv. „pile-upů“ (někdy se už setkáváme s českou transkripcí „pajlapů“). O co se jedná? Když se na pásmu objeví nějaká vzácná DX stanice, má to rychle za následek vznik velké skupiny amatérů, kteří čekají na to, aby s ní mohli pracovat. Na konci jednoho spojení začne jejich dav ihned DX stanici trvale volat, všichni přes sebe, hlava nehlava. Taková situace se nazývá „pile-up“.

Pile-upy nevyvolávají jenom vzácné DX stanice, trvale sídlící v lokalitách, vzácných z radioamatérského hlediska. Dost často jsou organizovány DX expedice, které mají za cíl radioamatérsky aktivizovat země (nebo jiné územní jednotky), kde amatéři téměř neexistují, nebo třeba neobydlené ostrovy. Účelem takových expedic je uskutečnit spojení s co největším počtem amatérů z celého světa v krátkém časovém období. Spojení uskutečňovaná s takovými stanicemi by obvykle měla být co nejkratší, aby možnost navázat spojení dostalo co nejvíce dalších lidí. Operátora expediční stanice proto obvykle nezajímá vaše stanoviště (QTH), popis vašeho zařízení nebo jméno vašeho psa.

Jaký je nejlepší způsob, jak získat do vašeho deníku co nejrychleji vzácnou DX stanici nebo DX expedici?

Poslouchat **poslouchat a znovu poslouchat!**

Proč bych měl poslouchat? Protože ti, kteří neposlouchají, nemohou být úspěšní. Je jasné, že při pečlivém poslechu a sledování provozu DX stanice bude operátor úspěšnější v rychlejší proniknutí mezi volající stanice v pile-upu, v uskutečnění spojení se vzácnou stanicí a v jeho uložení do deníku.

Poslechem získáme přehled o chování DX stanice a o rytmu, v němž pracuje. Zjistíte také, zda DX stanice pracuje v režimu SPLIT. Během poslechu budete mít také dost času na to zkontrolovat jednou nebo vícekrát stav vysílací i přijímací části vaší stanice, tedy

- volbu správné antény
- to, zda máte aktivovanou funkci SPLIT,

- zda je vysílač (a případně zesilovač) správně naladěný na čistém kmitočtu (toto může být interpretováno tak, že se má jednat o kmitočet, na kterém DX stanice pracuje, což je při provozu SPLIT špatně - výsledkem pak bývá reakce tzv. „policejťů“ (kap. 12) a znechucení mnoha lidí, protože DX stanice pak nikdo neslyší,
- dříve než se pokusíte vysílat, ujistěte se, že jste značku DX stanice zachytili správně!

Do pile-upu často vstupujeme na základě informace – tzv. spotu - z DX-clusteru. Takový spot ale může být často nesprávný! Ujistěte se, že jste přijali značku DX stanice správně. Vyhněte se tím tomu, že se vám budou vracet QSL lístky s nepříjemnou informací „NOT IN LOG“ („Spojení není zaznamenáno v deníku“), „NON EXISTING CALL“ („Neexistující volací značka“) nebo „NOT ACTIVE THAT DAY“ („Stanice nebyla daného dne v provozu“).

Zkušení operátoři DX stanic přejdou do režimu SPLIT, pokud zjistí, že je volá příliš mnoho stanic a pile-up se tak stává neřiditelný. Při práci DX stanice v režimu SPLIT zůstává kmitočet, na kterém vysílá, volný a volající stanice ji dobře slyší.

Méně zkušení operátoři DX stanic pokračují v práci režimem SIMPLEX a nakonec situaci dovedou do stavu, kdy vyšlou „QRT“, protože nejsou schopni řídit provoz pile-upu. V takové situaci můžete i vy sehrát během vašeho spojení s DX stanicí důležitou roli: opatrně jejímu operátorovi naznačte, že nastal čas k přechodu na provoz SPLIT (samozřejmě pouze tehdy, je-li ostatních volajících stanic mnoho!). Podaří-li se vám přesvědčit DX stanici k takové změně režimu práce, budou vám ostatní stanice vděčné.

V dalším probereme většinu typických situací při provozu v pile-upu.

A. SSB simplexní pile-up

Jaký je neefektivnější způsob jak proniknout simplexním intenzivním pileupem, kdy se o práci s DX stanicí snaží současně mnoho dalších operátorů?

- Počkejte, dokud není předcházející spojení zcela ukončeno.
- Velmi důležité je načasování. Budete mít velmi malou nebo vůbec žádnou šanci na úspěch, vypálíte-li vaši volací značku bezprostředně po předchozím spojení.
- Počkejte přibližně 7 sekund a pouze jednou vyšlete vaši úplnou volací značku.
- **Poslouchejte ...**

Tento postup může mít mnoho variant. Potřebnou zkušenost získáte pouze velmi častým poslechem provozu v simplexním pile-upu. Velmi mnoho záleží na rytmu, v němž pracuje DX stanice, a na tom, jak dobře dokáže její operátor rozluštit značky v kakofonii zvuků pile-upu.

Budete-li volat vaši značku bezprostředně po ukončení předchozího spojení, zanikne mezi spoustou signálů dalších stanic, volajících současně. Stanice volající v pile-upu dávají často svou značku dvakrát, někdy dokonce třikrát (nebo i čtyřikrát!) v jedné řadě. DX stanice mezitím pravděpodobně již odpovídá jiné stanici, ale nikdo to neslyší, protože právě někdo do nekonečna volá, aniž by poslouchal.

Po uvedených sedmi vteřinách, tedy ve chvíli, kdy se operátoři většiny stanic volajících v pile-upu znovu nadechují, nastává váš čas: zavolejte jednou vaši značku. Potom poslouchejte...

- Vyslovte vaši značku poměrně svižně. Protahování hláskovacích slov je bezúčelné. „Oscar November Four Zulu Zulu Zulu Zulu“ lze vyslovit poměrně rychle, „Ooooooskaaaaaar Noooooveeeeeember Fooooouuuuuur Zuuuuuuuuulu ...“ atd. představuje ztrátu času a nepřispívá k lepší srozumitelnosti na straně DX stanice.
- Naopak vždy používejte správná slova z hláskovací tabulky. Fonetická abeceda (hláskovací tabulka od Alpha do Zulu) v radiovém provozu slouží k vyloučení chyb během výměny písmen a slov. Aby byl tento cíl splněn, je každému z 26 písmen abecedy (samozřejmě anglické) přiřazeno vždy jedno jedinečné slovo. DX stanice hledá v kakofonii zvuků pile-upu tato specifická slova. Uši jejího operátora jsou týrány směsí všech slov (a písmen) a vyčerpanost se zvětšuje. Nebudeme-li používat standardní slova z hláskovací tabulky, celou záležitost pro ně komplikujeme.

V pile-upech lze často pozorovat, že DX stanice přijme špatně právě ten znak, jehož výslovnost (hláskovací slovo) neodpovídá hláskovací tabulce; pak musí žádat o opakování.

Příklad: místo „Lima“ používá mnoho operátorů slovo „London“. Bude-li váš signál u DX stanice velmi slabý, pak její operátor pravděpodobně dešifruje slovo „Lima“, ale už nikoli slovo „London“.

Další příklady: Bravo – Baltimore; Echo – Easy (velmi špatně); Hotel – Honolulu (špatně); Juliett – Japan, Kilo – Kentucky; Lima – London (velmi špatně); November – Norway (velmi špatně); Oscar – Ontario/Ocean (velmi špatně); Papa – Portugal (velmi špatně); Qubec – Quitto (velmi špatně); Romeo – Radio; Sierra – Santiago; Tango – Toronto (špatně); Uniform – United/University (špatně); Victor – Venezuela (špatně); Whiskey – Washington (velmi špatně); X-ray – Xylophone (velmi špatně); Yankee – Yokohama (velmi špatně); Zulu – Zanzibar (špatně). *(Na „špatnost“ či vhodnost používání alternativních hláskovacích slov mohou existovat různé názory. Jsou situace – například volání CQ – kdy občasné použití alternativního hláskování může naopak pomoci. Například při problémech s nepřesnou výslovností oficiálních hláskovacích slov v různých regionech a podobně. ...pozn. překl.)*

DX stanice se při poslechu nesoustřeďuje pouze na určitá slova, v těchto slovech očekává rovněž určité souhlásky nebo zvuky a definovaný počet slabik. „Vypadne-li“ díky statickému rušení/QRN nějaká slabika, operátor často rekonstruuje slovo doplněním chybějících souhlásek nebo počtem slabik. Zábavná bizarní slova, která je možné poměrně často slyšet na KV nebo VKV mohou sice působit komicky, jejich použití ale není efektivní (jednoho napadne třeba spojení „Old Nose four Zenith Zebra Zinc Zigzуг“).

- Pokud se DX stanice vrátí na vaše zavolání a použije vaši celou a správnou volací značku, proč ztrácet čas jejím zbytečným opakováním na začátku vaší relace? Dejte protistanici pouze report. Relaci můžete zakončit vysláním vaší značky, zabere to ale čas a pokud ji má protistanice zachycenu v pořádku, lze ji při práci s DX expedicí jistě vynechat. Čím kratší bude vaše vysílání, tím lépe – zbytek čekajících stanic v pile-upu to ocení rovněž. Nejlepší způsob obvykle spočívá v předání pouhého reportu bez dodatečných informací. Spojení lze uskutečnit během jedné sekundy a DX stanice může přejít k dalšímu volajícímu.
- Během vašeho volání v pile-upu nevysílejte nikdy značku DX stanice; je to naprostá ztráta času, její operátor svou značku zná.
- Vaši značku uvádějte pouze jednou, maximálně dvakrát – to už ale není doporučeníhodné a přichází to v úvahu snad jen v případech, když DX stanice neslyší dobře nebo pokud její operátor není příliš zkušený. V žádném případě neopakujte vaši značku třikrát!
- Uvádí-li DX stanice pouze část vaší značky (pokud ji nepřijala kompletně), zdůrazněte tu část značky, která jí chybí.

Příklady:

„QRZ, XU7ACV“

(zmatek – vyčkat 7 sekund)

„ON4zzzz“

„ON4zzzz, you are 59, QSL?“

„QSL, 59“

„Thanks, QRZ, XU7ACV“

„QRZ, XU7ACV“

(zmatek – vyčkat 7 sekund)

„ON4zzzz“

„4zzzz, you are 59, QSL?“

„ON4 – ON4zzzz, 59, QSL?“

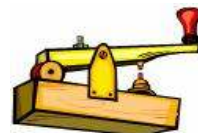
„ON4zzzz, QSL tnx, QRZ, XU7ACV“

- Když se DX stanice po vašem zavolání ozve a uvede jen částečnou značku, která ale neodpovídá značce vaší, buďte zticha. Znovu: buďte zticha a v klidu! DX stanice nepotřebuje slyšet vaši značku, když pro vás nevysílá. Kdyby stanice volající v pile-upu dodržovaly tuto logickou zásadu, ocitlo by se v deníku DX stanice více protistanic! Bohužel u mnoha DX-manů ale převládá osobní postoj vyjádřený slovy „já, mně, moje, ...“. I když vědí, že DX stanice nereaguje na jejich volání, přesto stále pokračují ve volání. Jedná se o naprostou ztrátu času a projev velmi sobeckého postoje.
- Pokud se DX stanice ozve slovem „Only“ následovaným částí volací značky, znamená to, že se již pokouší několikrát udělat spojení s jednou určitou stanicí, ale díky nesportovnímu chování operátorů v pile-upu (kteří pokračují ve volání přes onu určitou stanicí) není schopna spojení dokončit a opakuje svou relaci stále znovu.

- Když DX stanice hlásí „JA only, Europe standby“ („Chci pracovat pouze s japonskými stanicemi, stanice z Evropy prosím počkejte“), očekává, že se ozvou pouze stanice japonské. Jste-li z Evropy, prosím nevolejte. V pile-upu se v takových případech nepřipomínejte slovy „Europe please“ nebo „What about Europe“ („prosíme Evropu“ nebo „a co Evropa?“).
- Vysíláte-li s malým výkonem – QRP (5 W nebo méně), nevolejte nikdy DX stanici svou značkou lomenou QRP („stroke QRP“). Podle belgických povolovacích podmínek se jedná o nepovolený sufix (v mnoha dalších zemích jistě také) – povoleny jsou pouze /P, /M, /MM a /A. V pile-upu můžeme často slyšet i někoho, volajícího pouze „stroke QRP“, aniž by uvedl svou volací značku. DX stanice se sice může případně zeptat na vaši značku, jedná se ale opět o ztracený čas. Při běžných „povídacích“ spojeních můžete samozřejmě sdělit, že pracujete QRP.

B. CW simplexní pile-up

- Pro CW simplexní pile-up platí zásady obdobné pravidlům z předchozího odstavce.
- Nevysílejte nikdy „de ON4ZZZZ“, ale pouze „ON4ZZZZ“. Zkratka „de“ (znamená „od“, „zde je“) pouze zvyšuje zmatek na straně DX stanice v situaci, kdy musí rozmotat směsici signálů.
- Voláte-li DX stanici, neukončujte relaci nikdy zkratkou „k“ (znamená výzvu k vysílání protistanice). Čím méně relevantní informaci vysíláte, tím větší je příležitost ke vzniku chyby. Extrémním příkladem toho, jak vysílání „K“ na konci relace pro DX stanici může způsobovat chyby, je uveden v kap. 13 (dvoupísmenné značky). Když volající stanice (tedy vy) udělá mezeru ve vysílání, která je zřetelně delší, než meznaková mezera, bude tomu DX stanice rozumět, že vysílání je ukončeno – a vysílání dalšího „k“ je tedy zcela zbytečné.
- Přizpůsobte rychlost vašeho vysílání. Po pečlivém poslouchání pile-upu a sledování rytmu, v němž DX stanice pracuje, můžete rychle určit, kterou stanici DX stanice volá. Přizpůsobte rychlost vašeho vysílání průměrné rychlosti vysílání volajících stanic. To, že DX stanice vysílá rychlostí 40 WPM neznámá, že pracuje se stanicemi, používajícími právě takovou rychlost. Často je ve spojení se stanicemi, vysílajícími rychlostí mnohem menší. Pak je pro vás lepší snížit rychlost rovněž.
- Když DX stanice končí svou relaci slovem „ONLY“ nebo „KN“ (místo obvyklého „K“), znamená to, že potřebuje slyšet POUZE tu jedinou stanici, kterou volá. Je to obvykle příznakem toho, že DX operátor začíná ztrácet trpělivost, protože signály stanice, kterou potřebuje, je překrýváno mnoha dalšími nedisciplinovanými operátory, volajícími hlava nehlava.

C. RTTY (simplexní pile-up) – i pro ostatní digitální módy

Při práci v digi módech obvykle nestačí vyslat vlastní značku jen jednou. Je vhodné to udělat nejméně dvakrát a v závislosti na tom, jak je DX stanice schopna číst signály protistanic je možné, že bude nutné opakovat značku třeba třikrát – této alternativě bychom se ale měli pokud možno vyhýbat. Vhodnější je soustředit se na optimální načasování našeho volání a zavolat ve správný okamžik. Můžete očekávat, že DX stanice přejde rychle do SPLIT módu.

D. SSB SPLIT pile-up

DX stanice, která pracuje SPLIT-provozem – to je úleva! Jedná se o skutečnou pomoc, protože četnost uskutečněných spojení v porovnání se SIMPLEX módem značně narůstá.

Jak se co nejrychleji ocitnout v logu DX stanice, která při SSB používá mód SPLIT?

- Poslouchat, poslouchat, poslouchat...
- Projděte si výše popsané techniky pro simplexní provoz, mnoho z nich je použitelných rovněž pro SPLIT provoz.
- Máte transceiver přepnutý do SPLIT módu?
- Pokud před zahájením JAKÉHOKOLI vysílání budete několik minut poslouchat a pak dáte několik dobře načasovaných značek na správném kmitočtu, zvýšíte podstatně pravděpodobnost toho, že se dostanete do logu. Někteří amatéři si z takového postupu udělali přímo sport - zkoušejí proniknout pile-upem pouze jedním optimálním zavoláním, udělat spojení a dostat se do deníku DX stanice.

Budete-li několik minut poslouchat:

1. získáte přehled o tom, v jakém rytmu pracuje DX stanice,
2. zjistíte, jak široké je pásmo, v němž probíhá SPLIT provoz (tedy např. 5 až 10 kHz up/down), což může být definováno přímo DX stanicí (nejlepší metoda, bohužel ale ne všichni ji používají), nebo se pásmo ustaví „samo“,
3. dospějete k rozhodnutí, zda máte reálnou šanci proniknout v daný moment pile-upem (pracuje právě DX stanice pouze s JA stanicemi, protože v tomto směru má lepší podmínky šíření?),
4. zjistíte, jak se DX stanice pohybuje v okně SPLIT kmitočtů (tedy např. zda začíná u spodní strany SPLIT okna a postupuje směrem k vyšším kmitočtům a pak se zase vrací zpět, aby zde začala nanovo? Nebo jakmile dojde až nahoru, vrací se zase postupně zpět dolů?),
5. poznáte, po jakých „skocích“ se DX stanice pohybuje v okně pile-upu (zahrnuje-li např. okno SSB Splitu 10 kHz, pracuje se stanicemi s odstupem 2 kHz nebo spíše 3 nebo 5 kHz? Nebo udělá několik spojení se stanicemi dole, pak přejde na střed a pak nahoru?).

A pak:

1. dejte vaši značku jen jednou
2. a poslouvejte.

Budete-li dodržovat výše uvedená doporučení, obvykle se vám podaří dát vaši značku ve vhodný okamžik na vhodném kmitočtu. Budete pravděpodobně úspěšnější, než kdybyste se uvedenými pravidly neřídili. A i kdyby ne, nebudete k dosažení spojení potřebovat kilowattové výkony.

Znovu opakuji: když DX stanice odpovídá jen vysláním neúplné značky a nekoresponduje-li s vámi, BUĎTE POTICHU, BUĎTE V KLIDU! Tato zásada je důležitá a je třeba ji zdůraznit. Budete-li volat v situaci, kdy nejste na řadě, i během provozu v režimu SPLIT můžete narušit někomu jinému jeho spojení, snížit rychlost a narušit rytmus práce DX stanice. NEDĚLEJTE TO, i když slyšíte ostatní, kteří takovou praxi provozují! Buďte gentlemany rádiového provozu!
Budete-li racionálně poslouchat, získáte dobrou příležitost zjistit, která stanice DX stanici volá a na jakém kmitočtu.

V závislosti na schopnostech DX stanice vytáhnout potřebnou značku z pile-upu je vhodné, abyste svou značku vysílali pouze jednou. Správný postup pro daný okamžik získáte citem. Absolutním maximem je dvojnásobek opakování, třikrát už nikdy! Opakuji se, jedná se ale o důležitý bod.

Různé DX stanice mají rozdílné provozní styly. Jeden se může blížit vašemu oblíbenému víc, jiný méně. Někteří operátoři vyvolávají podle čísel, aby pile-up „rozředili“. Když se právě požadované číslo neshoduje s žádným číslem ve vaší značce, BUĎTE KLIDNÍ A BUĎTE ZTICHA!

E. CW SPLIT pile-up

- Většina zásad týkajících se práce v SSB SPLIT módu je aplikovatelná i na CW SPLIT. Přečtěte si je, prosím, znovu.
- Nejprve přizpůsobte rychlost vašeho vysílání rychlosti práce DX stanice; pokud odhadnete průměrnou rychlost vysílání stanic, s nimiž DX stanice pracuje, použijte tuto rychlost – při ní se operátor DX stanice cítí zřejmě nejpohodlněji.
- Vyšlete vaši značku jen jednou a POSLOUCHEJTE. Dávání vlastní značky při CW dvakrát je ve většině případů nesmyslné.
- Pokud se přesto rozhodnete vysílat vaši značku dvakrát, pracujte v QSK módu (umožňujícím rychlé přerušení). Pak uslyšíte, že DX stanice začala vysílat, můžete vaše vysílání přerušit a pomocí druhého VFO najít protistanici, s níž DX stanice pracuje.

F. RTTY SPLIT pile-up – (i pro ostatní digitální módy)

- Zásady týkající se SSB SPLIT pile-upu jsou použitelné i zde. Přečtěte si je laskavě ještě jednou.
- Vyšlete vaši značku dvakrát a poslouvejte. Rychle zjistíte, že pokud budete vysílat vaši značku třikrát, bude DX stanice mezitím již dávat report někomu jinému. Budete-li

mít štěstí, bude DX stanice opakovat na konci své relace značku stanice, s níž pracuje. Pak můžete zkusit najít pomocí druhého VFO její značku. Velmi často ale takové štěstí mít nebudete a pak je důležité slyšet hned začátek její relace. Obvykle se to docela dobře podaří, budete-li vysílat vaši značku právě jen dvakrát.

9. „Tail ending“

(„tail“ = ocas, velmi volně přeloženo jako „těsně na konci“)

Tento nový trik se objevil někdy před dvaceti lety, ale byl a stále je považován za kontroverzní. O co se jedná? Jakmile vznikla technická možnost využívat druhé VFO (nejprve ve formě externího VFO, později i jako interního, vestavěného do zařízení), stala se při práci DX stanic a expedic populární práce ve SPLIT módu. Operátoři v pile-upu poslouchají na kmitočtu nastaveném na jejich 2. VFO konkurenční stanice, které jsou volány DX stanicí. Jakmile pečlivý posluchač uslyší, že spojení je dokončeno (volací značky a reporty jsou správně vyměněny), „chytí za ocas“ stanici konkurenčního DXmana, který mezitím ale ještě stále uzavírá své spojení. Má-li čekající stanice signál dost silný, může ho DX stanice již slyšet a poznamenat si jeho značku. Jakmile je pak předchozí spojení definitivně ukončeno, může DX stanice bezprostředně volat stanici, která se předtím „vnutila“ a čeká „na konci ocasu“.

Předpokládalo se, že při práci v tomto režimu se ušetří čas a bude možno uskutečnit více spojení. V průběhu doby bylo ale zjištěno, že tuto techniku používá korektně jen velmi málo operátorů; mnoho z nich vstupuje do probíhajícího spojení příliš brzo, narušuje je a spojení pak musí být opakováno (chybí část volací značky, nebyl přijat report apod.).

Při současné tendenci, kdy se neustále zhoršuje provozní kázeň, začíná mnoho operátorů přemýšlet tak, že je nezbytné volat ještě během závěrečných úseků probíhajícího spojení. Když pak dodatečně slyší, že DX stanice volá nějakou stanici další, aniž by se ptala „QRZ?“ nebo podobně, rozpoutá se pravé peklo.

Takže ano nebo ne? Zdá se, že názor, k němuž se dnes obecně kloní většina operátorů, je „ne“.

10. DX okna

Správní administrativy jednotlivých zemí stanovují kmitočtová pásma, v nichž mohou pracovat radioamatéři; většina z nich ale neurčuje, na jakých kmitočtech lze pracovat jakými módy. Pro koordinaci těchto záležitostí vstupuje do hry IARU. IARU Region 1 band plan doporučuje pouze dva segmenty v pásmu 80 m, kde jsou položeny priority na mezikontinentální DX spojení (3500–3510 kHz a 3775–3800 kHz) a pak okno pro práci DX expedic v pásmu 20 m (14195±5 kHz). Kromě toho máme další prakticky vymezené DX kmitočty, kde lze najít DX expedice a vzácné DX stanice. Budte si těchto kmitočtů (tzv. DX oken) vědomi a respektujte je.

V minulosti, když jsem pracoval s malým výkonem z centrální Afriky, jsem se snažil udělat radost co nejvíce amatérům tím, že mohli navázat spojení s novou a vzácnou zemí. To byl také důvod, proč jsem se vždy díval po volném kmitočtu v některém z DX oken k volání všeobecné výzvy. Věděl jsem, že mnoho zájemců o DX spojení tyto kmitočty sleduje v naději, že se tam objeví nějaká vzácná stanice. Byl jsem ale velmi rozčarován zjištěním, že tato „okna“ jsou plná „normálních“ evropských a amerických stanic, která zde navazují místní spojení.

Mnoho operátorů uvažuje tak, že DX okna pro ně představují kmitočty, na kterých mohou volat výzvu „CQ DX“. S touto představou nesouhlasím; domnívám se, že tato okna jsou určena pro slabé DX stanice, které potřebují, aby si jich někdo všimnul. Pro „standardní“ stanice by bylo lepší na těchto kmitočtech nevolat „CQ DX“ a využívat je pouze pro hledání vzácných DXů.

Následující „reálná“ DX okna a DX kmitočty jsou k tomuto účelu používány a vyplatí se je sledovat. „Standardní“ stanice by je neměly používat pro volání výzvy.

- SSB: 28490–28500; 24945; 21290–21300; 18145; 7045 3790–3800; 1845 kHz
- CW: většinou cca 5 kHz od spodních okrajů pásem a také následující kmitočty: 28020–28025; 24895; 21020–21025; 18075; 14020–14025; 10103–10105; 3500–3510; 1830–1835 kHz
- RTTY: ±28080, 21080, 14080 kHz.

DX stanice a DX expedice se samozřejmě objevují i na jiných kmitočtech mimo tato reálná DX okna.

11. Konfliktní situace

Mějte na paměti, že v prostředí, kterému se nostalgicky říká „éter“, sdílíme stejnou zálibu se stovkami a tisíčkami dalších lidí. Ke konfliktům tedy zákonitě dochází. Bylo by nerealistické tuto skutečnost ignorovat, takže nikomu neuškodí pár dobrých rad.

Jak jsme zdůrazňovali v kap. 4, **BUĎTE ZA VŠECH OKOLNOSTÍ ZDVOŘILÍ!** To je jediná cesta, jak v dlouhodobém horizontu úspěšně řešit konfliktní situace.

Podívejme se na velmi extrémní příklad třeba stanice IZ9xxxx ze Sicílie. Operátor Pipo má obtěžující zvyk volat CQ na kmitočtu 14195 kHz, tedy na kmitočtu, používaném vzácnými DX stanicemi a expedicemi a navazovat na tomto kmitočtu spojení s běžnými stanicemi z Evropy nebo Ameriky. Mnoho DXmanů z celého světa je tímto jednáním obtěžováno. Jakmile se Pipo na kmitočtu 14195 kHz objeví, vypukne zde zmatek, protože DX komunita ho proto, že si tento kmitočet zabírá pro sebe, nemá ráda. Pokud analyzujeme tento případ, lze konstatovat následující objektivní zjištění:

- Pipo se před pokusem navázat na tomto kmitočtu spojení zeptá „Is this frequency in use“ a odladí se, je-li kmitočet obsazen.
- Pipo používá kmitočet, který podle zákona používat smí, bez časového omezení.
- Kmitočet 14195 kHz leží uvnitř reálného DX okna 14190–14200 kHz. Tento kmitočtový segment byl předurčen IARU Region I prioritně pro DX expedice od 1. 1. 2006 (od tohoto data Pipo emigroval na jiné kmitočty).
- Kdykoli Pipo uskutečnil legální vysílání na 14195 kHz (před 1. lednem 2006), byl napadán spoustou stanic, které se ale nikdy neidentifikovaly svými volacími značkami a které tedy vysílaly vlastně nelegálně.

Této situace jsem si všiml někdy v r. 2003 a mnohokrát jsem se přesvědčil o tom, jak spousta DXmanů velmi nevybíravě Pipa napadalo. Bezpochyby každá z těchto stanic vysílala v rozporu s pravidly, stanovenými jejich licencí. Kdyby jejich národní správní instituce sledovaly jejich provoz nějakými mobilními jednotkami, důkazy o jejich nelegálním vysílání by jistě stačily k tomu, aby přišli o své koncese. Na rozdíl od Pipa, který vždy pracoval v souladu s legálními podmínkami svého povolení!

V rámci pokusu o nějaké kvazi-objektivní posouzení lze konstatovat, že Pipo je amatér s asociálním chováním, který záměrně škodí potěšení ostatních. Ale jeho aktivity jsou vždy vedeny v rámci platných povolovacích podmínek. Jaký je tedy správný postup v jednání s podobnými individui?

- Určitě nespočívá v tom, že se na něj všichni vrhnou a začnou mu nadávat (v rámci vlastního nelegálního vysílání)! To mu dává pocit moci a moc chutná..., takže lze očekávat, že bude dál stupňovat své úsilí k tomu, aby rozladil vás a ostatní.
- Nechte ho být a přeladte vaše VFO na nějaký jiný kmitočet.
- Kontaktujte ho nějakým normálním způsobem a pokuste se zjistit příčiny jeho chování.

12. srpna 2003 byly moje nervy Pipem testovány znovu. Zavolał jsem ho zcela normálně a udělali jsme spolu dvacetiminutové spojení na kmitočtu 14195 kHz. Během tohoto spojení jsem se poučil o tom, že Pipo nemá žádnou radost (tedy řečeno velmi jemně) z toho, jak je napadán spoustou „anonymních“ amatérů. Byl zděšen telefonickými výhrůžkami zabití (telefon navíc zvedá jeho dcera) apod. Během tohoto klidného spojení jsme si vyměnili i argumenty pro a proti používání kmitočtu 14195 kHz Pipem. QSO jsme skončili, aniž bychom dosáhli nějaké shody, ale v průběhu několika dalších týdnů se stanice IT9xxxx na kmitočtu 14195 kHz nevyskytovala.

Ale tak po měsíci začal Pipo užívat kmitočet 14195 kHz znovu, a to v důsledku toho, že mu někdo způsobil příkoří na jiném kmitočtu.

Při jiné příležitosti v r. 2005, kdy na 14195 kHz byla aktivní expedice K7C, jsem zaslechnul Pipa opět, jak se ptá „Is this frequency in use?“ Hbitě jsem odpověděl: „Yes Pipo, by K7C, tnx QSY, 73 from ON4WW“. Pipo ihned přešel o 5 kHz níže a zde volal CQ. Kausa byla uzavřena.

V dobách mých radioamatérských začátků jsem se setkal s ošklivým incidentem na 21300 kHz. Urážlivý a neoblíbený ON6 se exponoval v lokálním spojení na kmitočtu slavné DX expedice. Vstoupil jsem do spojení, vysvětlil jsem situaci, požádal jsem ho zdvořile o přeladění, pokud by to bylo možné a uvedl jsem svou značku. Hnusné hrubosti, které se na mne v odpovědi nahruly, zde nelze publikovat.

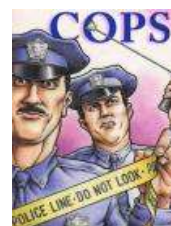
Později jsem zjistil, že onen ON6 a jeho jeden kámoš ON4 byli trvale napadáni na VKV převaděčích. Jejich nevychované jednání bylo příčinou útoků – nebo naopak dospěli postupně k takovému stylu jednání díky nespravedlivému napadání (opět nelegálních útočníků)?

Nebo další příklad nevhodného incidentu, k němuž došlo v Belgii mezi jedním „zasloužilým“ amatérem a dvěma nováčky. Dvě stanice ON3 (nováčci) měli spojení na VKV převaděči. Jeden operátor sdělil druhému, že ho slyší velmi dobře na kmitočtu vstupu převaděče. V tomto okamžiku další stanice ON4 (ten zkušený) jim přikázala velmi arogantně, aby převaděč opustili, protože si zde potřebuje udělat spojení. To se nedělá. Jak jsem uvedl již dříve, za všech okolností BUĎTE ZDVOŘILÍ. Operátor stanice ON4 mohl do jejich spojení vstoupit a říci jim, že potřebuje udělat spojení. Jako uživatel převaděčů by měl rozumět primárnímu účelu těchto zařízení, tedy poskytnout rozšířenou možnost a větší akční radius pro mobilní a portablové uživatele. Kdyby se tito nešťastní operátoři ON3 řídili po dálnici rychlostí 120 km/h v opačných směrech, jejich spojení na simplexním kanálu by velmi rychle skončilo. Takové okřiknutí začátečníků starým amatérem je naprosto trapné. Nemůžeme se v takových případech spíše snažit vhodným způsobem předání informací pomoci amatérům méně zkušeným?

Jsou takové situace pravdivé? Záleží na tom? Základním východiskem je BÝT ZDVOŘILÝ. Vždycky sice nedosáhnete svého, ale případů, kdy budete úspěšní, bude víc, než nezdarů.

12. „Policajti“

O komunitě radioamatérů se předpokládá, že by se měla být schopna „řídít“ sama a ve vlastních řadách udržovat pořádek. Pokud se neděje nic ilegálního, nemusí do věcí vstupovat oficiální autority. To ovšem neznamená, že radioamatérská služba by měla mít svou vlastní policii. „Autodisciplina“? Ano.

Vraťme se zpátky k našemu příteli Pipovi ze Sicilie. Kdybych byl o 2 sekundy pomalejší s mou odpovědí na jeho otázku „Is this frequency in use?“, určitě by se vyskytl alespoň jeden z těch samozvaných „policajtů“, který by spustil nadávky. Slovník typu IDIOT, OMEZENEC a ještě mnohem horší slova jsou takového druhu, že eskalují situaci od špatné k ještě horší.

Jak lze očekávat od lidí Pipova charakteru, asi by spíše rád zůstával na kmitočtu 14195 kHz místo toho, aby přecházel na jiný. Nicméně by mu bylo nadáváno alespoň po dalších několik hodin, ale rovněž atmosféra a nálada operátorů expedice K7C by byla negativně ovlivněna. Díky našim příčinlivým „policajtům“ by byl ztracen cenný čas a mnoho spojení.

- Většina „policajtů“ má dobré úmysly a nepoužívá nevhodný jazyk. Jsou zdvořilí a v pokusech vyčistit kmitočty od nevhodného provozu jsou často i úspěšní.
- Někteří „policajti“ mají rovněž dobré úmysly, ale používají nevhodný jazyk a mají nepatřičné chování, takže ušlechtilého cíle nedosahují. Místo uklidnění situace způsobují spíše chaos.
- Třetí kategorie „policajtů“ jsou ti, kteří vůči objektům jejich snahy používají sprostý jazyk. Nevhodný jazyk a neúnosné způsoby vzbuzují další komentáře od ostatních „policajtů“ a výsledkem je totální chaos.

Všechny tři uvedené kategorie „policajtů“ mají jedno společné: vysílají jako „piráti“, tedy bez uvádění svých volacích značek.

V jakých situacích se s „policajty“ můžeme setkat?

- Nejčastěji se objevují na kmitočtech vzácných DX stanic nebo expedic, obvykle pokud pracují v módu SPLIT.
- DX-mani, kteří se dožadují spojení se vzácnou stanicí, zapomenou na svém transceiveru přepnout do módu SPLIT a volají DX stanici na kmitočtu, kde vysílá. Tito operátoři také většinou dávají vlastní značku třikrát nebo čtyřikrát, takže kvůli nim většina stanic neslyší, které stanici se DX stanice vlastně vrací. To je pro „policajty“ ten pravý okamžik k zahájení jejich aktivit.

Civilizovaní „policajti“ mohou korigovat chování „provinilců“ tak, že jim řeknou „UP“ nebo „DOWN“. Pokoušejí se spíše pomoci než kárat. Setkáváme se s širokou paletou formy vyjadřování, ale zvuk nebývá ani neutrální, ani zdvořilý. Nechce se mi zde cokoli z toho citovat ani ukazovat, jak by to mělo vypadat správně.

Jak lze provinilcům pomoci neutrálním způsobem? Dříve než vyvoláte aktivity „policajtů“,

- zvažte, zda vaše intervence může mít nějaký význam,
- buďte potichu, když se do akce již pustil jiný „policajt“.

A pokud i přesto máte chuť vystupovat v roli „dobrého policajta“, pak dejte 2–3 poslední znaky provinilcovy volací značky následovano „UP“ nebo „DOWN“. Jakékoli jiné informace nemusejí být viníkem správně pochopeny, takže pravděpodobně své chyby nenapraví a začne se rozvíjet chaos.

Příklady z CW provozu:

ON4WW chybně volá DX stanici na jejím kmitočtu. Upozornění: „WW UP“. Pokud by upozornění znělo pouze „UP“ (nebo „DWN“), ON4WW by pravděpodobně neporozuměl, že upozornění je adresováno jemu a svou chybu by asi zopakoval. Dalším následkem by byla aktivizace „policajtů“, kteří by vysílali UP UP UP a výsledkem by byl chaos.

Tedy: pokud budete chtít upozornit, vyšlete vždy několik znaků provinilcovy značky, následovaných „UP“ nebo „DWN“. V takovém případě porozumí, že upozornění je adresováno jemu a ne někomu jinému. Kdybyste ale naopak vysílali jeho celou značku, následovanou ještě zkratkou „UP“, pravděpodobně už budete překrývat část relace DX stanice.

Bylo by samozřejmě lepší, kdyby nikdo necítil potřebu fungovat jako „policajt“, taková situace se ale zdá jen utopií. Efektivní zavolání provinilcovi dokáže zjednat pořádek rychle. Hrubá nebo sprostá komunikace naopak vyvolá pravý opak a nepřinese žádné potěšení frontě stanic v pile-upu ani DX stanici. Jeden dobrý a slušný „policajt“ může být pravým požehnáním, dva dobří a slušní „policajti“ jsou ale už příliš.

Při práci v módech SSB nebo RTTY platí obdobné zásady. Vyšlete pouze část značky (na těchto módech můžete i celou) a pokračujte instrukcí k nápravě (listening UP/DWN) a kmitočet DX stanice zůstane čistý – i když nikdy ne příliš dlouho.

Pokud budete působit v roli lovců DXů, pochopíte rychle, že získáte víc, nebudete-li na „policajty“ reagovat vůbec. Pokuste se změnit záporný aspekt věci na kladný: Soustředte se na to, abyste zmatek v pile-upu POSLOUCHALI (opět ono kouzelné slovo) a v mnoha případech uspějete s navázáním spojení, zatímco „policajti“ budou mít své „staré dobré časy“.

Nezapomínejte na to, že „policajti“ vždy vysílají nelegálně (pokud neuvádějí svou značku).

13. Částečné uvádění značek (a DX sítě)

Jak bylo uvedeno v kap. 3 (Správné užívání vaší volací značky), při práci jakýmkoli módem a za všech okolností byste měli udávat svou značku **kompletní**.

V mnoha případech DX sítě (zejména v pásmech 15, 20 a 40 m) sestavují řídicí stanice sítě (MOC – Master of Ceremony) tzv. LIST, tedy seznam stanic, které by potřebovaly s danou DX stanicí, přítomnou v síti, pracovat.

Při sestavování tohoto LISTu se řídicí stanice často ptá na poslední dva znaky značek zájemců o spojení. To je ovšem nejen nekorektní, ale také nelegální. Mnoho amatérů bohužel převzalo tuto metodu, i když volají DX stanici mimo provoz v síti. To zpomaluje rytmus, v němž DX stanice nebo expedice vybavuje jednotlivá spojení. Mnohokrát, i v situacích, kdy jsem byl „na druhé straně“, jsem se setkal s tím, že stanice dává třikrát poslední dva znaky své značky; v místě DX stanice je její signál velmi silný a kdyby dala jednou svou kompletní značku, bylo by možno spojení uskutečnit během pěti sekund. V popsaném případě je ale doba potřebná k dokončení spojení několikrát delší.

V provozu CW se s tímto jevem setkáte mnohem méně a při RTTY pouze zřídka. Popíší jeden nejkřiklavější případ, s nímž jsem se kdy setkal: Stanice mne volala telegraficky způsobem „XYK XYK“. Byla tak silná, že jsem se rozhodl s ním spojení raději udělat hned, abych pak mohl sledovat ostatní, mnohem slabší volající. Odpověděl jsem tedy „XYK 599“. Následující značka je nereálná, jistě ale pochopíte, o čem je řeč: Jeho následující relace byla „Z88XY Z88XY 599 K“. Ten dobrý muž nejprve vysílal dva znaky svého sufixu následované znakem K (tedy výzvou k vysílání). Ale písmeno K bylo nalepeno těsně na předchozí dva znaky, takže se zdálo, že to je poslední, třetí značka. To je přesně to, o čem mluvím jako o ztraceném místě a čase.

Závěrečná poznámka k DX-sítím: Předchozí anekdota mluví za vše. Spojení jsou navazována, ale – tak říkajíc – po kapkách. Řídící stanice často „podává pomocnou ruku“ a to není dobrá představa pro toho, kdo chce dělat skutečná dvoustranná spojení. Zkuste navázat spojení nezávisle. Výsledkem bude větší potěšení a uspokojení.

14. Používání zkratky QRZ a otazníku

Operátoři některých DX stanic nebo expedic mají špatný zvyk uvádět svou značku pouze zřídka. To pak vede k problémům.

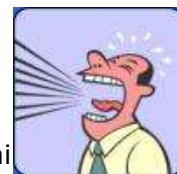
Lovci DXů proladující pásma (zejména ti, kteří nejsou připojeni k DX-clusteru) stanici slyší, ale nevědí, jakou. Po nějaké chvíli vysílají „QRZ“ nebo „?“ nebo „CALL“ při CW provozu a „QRZ“ nebo „What`s your/his call?“ při SSB. To je nejvíce otravné, zejména když stanice pracuje provozem SPLIT – tento dotaz neslyší. Stanice čekající v pile-upu vysílají na jiném kmitočtu a i jen jediným „QRZ“ nebo „?“ nebo „CALL?“ jsou rušeni. Výsledkem je vyvolání aktivit „policajtů“. Následuje chaos.

Chcete-li vznik zmatků vyloučit, dodržujte pravidlo č. 1: Poslouchejte. Nevysílejte „QRZ“, „?“, „What`s your/his call?“ – pro získání informace o značce DX stanice vám to nepomůže.

Mimoходом – „QRZ“ bývá v takových situacích používáno rovněž nekorektně. Význam této zkratky je „Kdo mne volá?“

15. Jakým způsobem volat závodící stanice?

Než se rozhodnete účastnit se nějakého závodu nebo volat závodící stanice, přečtěte si pečlivě pravidla, která pro daný závod platí. V některých závodech nemůžete podle pravidel daného závodu navazovat spojení s kterýmkoli účastníkem. Je poněkud trapné, voláte-li stanici, která v daný moment nepotřebuje (případně podle pravidel nesmí) s vámi spojení navázat. V takových případech deníkový program někdy ani nedovolí zapsat takové spojení do deníku.

Pro navazování spojení se závodícími stanicemi následuje několik tipů:

- Závodní stanice potřebuje pracovat s co největším počtem stanic co nejrychleji. Z toho plyne: spojení by mělo být co nejkratší!
- Voláte-li závodící stanici, nevysílejte svou značku nikdy dvakrát. Jednou stačí!
- Pokud závodící stanice přečte vaši značku kompletně, neopakujte ji a stanici předejte pouze závodní kód.
- Pokud závodící stanice odpovídá někomu jinému, ZŮSTAŇTE V KLIDU, BUĎTE ZTICHA!

16. DX-clustery

Jedná se o rozporné téma – většina amatérů je miluje, někteří je nemají rádi.

Je zarážející, kolik nepravdivých „DX spotů“ bývá posíláno. Chcete-li poslat DX-spot, pak před stisknutím tlačítka ENTER zkontrolujte znovu všechna data a zapsané znaky.

DX-cluster má rovněž funkci „ANNOUNCE“. Mnoho operátorů tuto funkci poněkud zneužívá pro ventilování svého roztrpčení nebo pro dotazy na QSL informace. Máte světu sdělovat své znechucení, naříkat? Příklady některých spotů a oznámení, které se objevily během expdice 3Y0X (ale i při jiných podobných příležitostech):

- „I've been calling for 3 hours and still no QSO“
- „been listening for 5 hours, not a peep. Bad expedition!“
- „bad operators, they have no clue about propagation“
- „why not SPLIT?“

- „please RTTY“
- „BINGOOOOO!“
- „New one !!!“
- „My #276 !!!“
- „Europe PLLEAASEE“ atd. atd.

Takové počínání nemá vůbec smysl. Hodnota těchto informací je nulová. DX cluster je nástrojem pro informování o DX stanicích. Pole pro komentáře je určeno k uvedení informací o používaných kmitočtech pro SPLIT provoz, o QSL manažerovi apod. DX cluster = DX spoty s dalšími případnými informacemi, které mají cenu pro všechny lovce DXů.

Potřebujete QSL informace? Zadejte příkaz „SH/QSL callsign“. Pokud ve vašem DX clusteru není databáze QSL, zadejte „SH/DX 25 callsign“. Bude ukázáno 25 posledních spotů týkajících se uvedené značky a obvykle v jednom z polí pro komentář bude uvedeno „QSL VIA“. Ještě lepší je příkaz „SH/DX callsign QSL info“. Ten vám ukáže 10 posledních spotů týkajících se dané stanice, které mají v poli komentáře QSL informaci. Nemůže-li vám DX cluster poskytnout QSL informace, je dobrou praxí hledat odpověď na některé z internetových stránek QSL databází.

Vaše znechucení nepřenášejte na ostatní. Investujte místo toho víc času na zlepšení vaší stanice a vašich operátorských schopností.

Spoty s komentáři typu „Worked 1st call“ nebo „Worked with 5 W“ neříkají vůbec nic o signálu DX stanice, ale pouze o egu operátora, který uvedený spot poslal.

Lze pozorovat mnoho DX spotů stanic, spotujících samy sebe (tzv. sebeanoncování) nebo jejich partnerů z různých chatů apod. k předání osobních zpráv v poli pro komentář. To by se nemělo dít!

Spotovat nekoncesované stanice – piráty? Ti si nezasluhují vaši pozornost, nespotujte je.

Budete-li spotovat stanice typu našeho milého Pipa, co můžete očekávat? Správně – nespotujte je.

Shrnutí: Posílejte korektní DX spoty. Neobtěžujte vaše kolegy amatéry s vašimi problémy a rozladěním. Ve skutečnosti nikoho nezajímá stav vašeho ega, každý ale přivítá užitečné informace, jako např. kmitočty pro SPLIT provoz, informace o QSL manažerovi apod. Využívejte funkce DX clusteru správným způsobem. Pokud ho neznáte, podívejte se po návodu – manuál lze obvykle najít na DX clusteru, pokud napíšete příkaz „SH/HELP“. Přečtěte si ho.

Pozor: Váš spot bude na DX clusteru číst celá komunita. Je velmi snadné získat špatnou reputaci, je ale také snadné získat pověst dobrou. Čistě jen pro pobavení se můžete podívat na stránku Cluster Monkey (<http://www.kh2d.net/dxmonkey.cfm>). Sdělení je jasné.

17. Tipy pro DX stanice a DX expedice

Užíváte si někdy kombinovanou dovolenou – s rodinou a současně s radiem? Nebo pracujete v zahraničí a rádio představuje bonus k vašemu zaměstnání? Nebo jste (podle vaší manželky) úplný cvok a dáváte přednost utrácení vašich peněz na DX expedice?

Ať se na vás vztahuje kterákoli z uvedených variant, jedná se vždy o vysílání z neobvyklých, tedy žádaných zemí. Čím je lokalita vzácnější, tím více možností máte k vyvolání situací popisovaných výše: „policajti“, nikdo nerespektuje vaše instrukce atd. Je velmi důležité, abyste situaci řídili vy a udrželi ji pod kontrolou.

- Pokud jedete na dovolenou do Španělska nebo do Francie, příliš velké pile-upy nevyvoláte.
- Směřujete-li na Baleáry, na Krétu nebo Kypr, může vzniknout pile-upová horečka a bude vás volat docela dost stanic.
- Když vás vaše zaměstnání zavede do Iránu a budete mít štěstí, abyste odtud mohli vysílat, posadte se a začněte se potit!
- Když se rozhodnete zorganizovat plavbu na Scarborough Reef a podstoupit zde dobrodružnou DX expedici, budou pileupy děsivé.

Jak dosáhnete toho, abyste pile-up řídili a ovládali ho? I když to není jednoduché, je to ale možné. Tady je několik tipů:

- Uvádějte svou značku po každém spojení. Když jste obdařeni skutečně dlouhou značkou, jako např. SV9/ON4ZZZZ/P, zmiňte ji alespoň po každém třetím spojení.
- Pokud pracujete simplexně a zjistíte-li, že nemůžete přečíst kompletní značky, nebo že ti, které voláte, na vaše volání nereagují, přejděte ihned do SPLIT módu
- Přejdete-li na SPLIT, ujistěte se, že vaše QSX frekvence (kde budete poslouchat) není obsazena. Snažte se, abyste nenarušili tam probíhající spojení.
- Pracujete-li v módu SPLIT, oznamte tento fakt po každém spojení. Sdělte, jaký split používáte. Příklady pro CW: UP 1, UP 1-2, UP 5. Na SSB: „listening 5 UP“, „listening 5 to 10 (kHz) UP“;
- Při SSB poslouchejte minimálně 5 kHz nad nebo pod kmitočtem, na kterém vysíláte. Je docela udivující, jak široké jsou některé SSB signály. Pokud máte split pouze 2 nebo 3 kHz, mohou tyto signály rušit a spletovat na vaší vysílací frekvenci.
- Udržujte okno pro provoz SPLIT co nejužší, nenárokujte si zbytečnou šířku spektra jen pro sebe.
- Pokud při SSB připustíte provoz s částečnými/neúplnými značkami (k tomu dochází často při velkém pile-upu), dávejte report i pro částečnou značku, např. „Yankee Oscar 59“.
- Při provozu CW nevysílajte otazník, odpovídáte-li na částečnou značku. Z určitých zvláštních důvodů bere většina (nedisciplinovaných) volajících v pile-upu otazník jako výzvu k tomu, aby začali znovu vysílat, i když částečná značka jejich značce vůbec neodpovídá. Příklad: „3TA 599“ – nikoli „??3TA 599“. Ve druhém případě začne celá fronta v pile-upu volat znovu.
- Pokud dáte při SSB a CW (a také při digimódech): poprvé (jednou) report jen pro neúplnou značku, ujistěte se, že pak vyšlete i značku úplnou, aby operátor této stanice věděl, že jste si do deníku zapsali spojení s ním a ne s někým jiným. Některé nezkušené DX stanice postupují následovně: „TA 59“. OH3TA jim odpoví s udáním své celé značky několikrát a dá report. DX stanice v další relaci dá „QSL tnx QRZ?“. Při tomto postupu je OH3TA ponechán v nejistotě, zda je v deníku či nikoli. DX stanice by měla odpovědět „OH3TA tnx QRZ?“
- Když dáte report stanici, od které znáte jen neúplnou značku, nepusťte ji, dokud se vám nepodaří získat její značku celou. Pile-up dokáže být velmi neukázněný. Pokud poznají, že neopustíte spojení se stanicí, o které máte jen neúplnou značku, pochopí, že jejich spojitě volání na vás nepůsobí a třeba projeví i trochu více disciplíny. Když naopak opustíte stanici, od níž máte jen neúplnou značku, a začnete další spojení, ztratíte bitvu a bude následovat zmatek.
- Pokud se pile-up stane příliš neukázněný, dejte „QRT“, změňte vaši vysílací frekvenci nebo přejděte na jiné pásmo.
- Za všech okolností zachovejte klid a na pile-up nekřičte.
- Nepracujte se stanicemi, hlásícími se pouze dvěma písmeny; řekněte jim, že potřebujete slyšet kompletní, úplnou značku.
- Pokud při provozu SPLIT zjistíte, že stanice, kterým odpovídáte, nereagují, poslechněte si chvíli situaci na kmitočtu, kde vysíláte – příčinou může být zmatek, vyvolaný „policajty“.
- Při provozu CW na vyšších pásmech je rychlost cca 40 wpm asi tak hranicí, kterou ještě může pile-up zvládnout. Na spodních pásmech (160–40 m) je maximální rychlost – podle podmínek – mezi 20 a 30 wpm.
- Frontu stanic v pile-upu vždy informujte o tom, když např. přerušíte na moment provoz. Chystáte-li se ukončit vysílání, řekněte to. Chcete-li udělat přestávku na protažení kvůli příliš těsnému hamshacku, řekněte to: „QRX 5“, „QRX 5 minutes, stand by“. Pokud chcete přejít na jiný mód nebo kmitočet, oznamte to. Pro frontu čekajících stanic je velmi nepříjemné, když nevědí, jaký bude váš následující krok. Nakonec jsou to oni, kteří chtějí s vámi pracovat a jsou rádi, když jsou informováni o vašich aktivitách.

Když vám pile-up začne přerůstat přes hlavu, můžete se rozhodnout, že budete pracovat po kontinentech, oblastech (tedy že budete volat pouze specifický kontinent, např. Evropu, nebo oblast, např. severní Evropu, západní pobřeží USA apod. a ostatní stanice budou čekat) nebo podle čísel ve značce (pak budete volat pouze stanice, které mají odpovídající číselníky 0–9).

Tento způsob práce se ale obecně nedoporučuje. Velké skupiny amatérů musí sedět a vyčkávat, nervózně čekají, až na ně dojde řada. A během takového čekání nemají vůbec žádnou záruku, že budete volat jejich kontinent nebo oblast; kdykoli můžete ukončit vysílání. Jsou tedy nervózní. A nervózní lidé se mohou rychle změnit na nechutné „policajty“. Pracujete-li po číslech, pak 90 % amatérů při tomto stylu práce ve frontě čeká.

Tento způsob provozu může ale pomoci poradit si s velkým pile-upem i operátorům, kteří teprve získávají zkušenosti. Jedinou reálnou předností práce po kontinentech/oblastech je to, že poskytuje šanci na spojení i stanicím z míst, které normálně mají špatné podmínky šíření.

Při práci po kontinentech/oblastech je vhodné mít na paměti několik věcí:

- Tuto techniku použijte pro spojení se stanicemi z míst, odkud jsou vzhledem k vaší stanici špatné podmínky šíření.
- Pokud přistoupíte na tuto techniku proto, že pile-up je příliš intenzivní a není možné ho zvládnout, mezi kontinenty „přepínejte“ rychle.
- Stanice na ostatních kontinentech nebo oblastech informujte o vašich plánech. Chcete pracovat se stanicemi JA 10 minut, pak přijde na řadu Evropa, pak severní Amerika? Řekněte jim to.
- Když pile-up začne trvaleji slábnout, vraťte se k normálnímu způsobu práce a s jednotlivými kontinenty nebo oblastmi pracujte současně.

Pokud volíte protistanice podle číslic ve volací značce, dbejte na následující:

- Když jednou zahájíte číselnou řadu, dokončete ji až do konce. Někteří operátoři ukončí práci uprostřed číselné řady, protože chtějí přerušit vysílání nebo aby se vrátili k provozu bez ohledu na čísla ve volací značce; buďte si jisti, že tak sympatie čekajícího pile-upu nezískáte.
- Číselnou řadu začněte nulou, pak pokračujte 1-2-3-...a nakonec začněte opět od nuly.
- Nepřeskakujte nepravidelně mezi jednotlivými číslicemi 0-5-2-3-8-4- ... – čekající pile-up vás bude nenávidět!
- Od jednoho čísla pracujte maximálně s deseti stanicemi, na každé číslo pracujte vždy se stejným počtem stanic.
- Pile-up informujte o tom, s kolika stanicemi budete pracovat na jedno číslo a tuto informaci opakujte vždy, když přecházíte na číslo následující.
- Nezapomínejte na to, že 90 % stanic jen poslouchá a vyčkává; na vašem kmitočtu budou vysílat „policajti“. Pokud je to možné, práci po číslech se vyhněte,.

Kromě volby protistanic po kontinentech nebo oblastech nebo číslech se někteří operátoři také pokoušejí pracovat s protistanicemi po jednotlivých zemích. Takové technice byste se měli vždy vyhnout. Opakují znovu – takovému režimu se vyhněte, budete přitahovat „policajty“ ze všech ostatních čekajících zemí. Při postupném volání všech 335 různých DX zemí uděláte samozřejmě bezpečně chyby, tak proč i jen pomyslet na takovou hloupou metodu.

Závěrečná poznámka: jednou z nejdůležitějších věcí v prostředí pile-upu je nastavit během provozu stále stejný RYTMUS. Pokud se vám to podaří, budete mnohem méně unaveni nejen vy, ale i operátoři stanic v pile-upu. Nejdůležitějším bodem přece je vaše uspokojení!

18. Různé

Kliky při CW provozu mohou pro vaše kolegy amatéry být velmi nepříjemné. Máte-li zařízení, které produkuje takové neřádstvo, nechte je opravit (nebo to udělejte sami, pokud jste dost odborně zdatní). Vaši kolegové vám budou vděční. Totéž platí i pro provoz SSB: Přemodulovanými signály se na prátele neobracíme. Ujistěte se, že váš transceiver produkuje „čistý“ signál.

Q-kódy a číselné kódy (73/88) byly vyvinuty proto, aby usnadnily a zrychlily vysílání a příjem některých otázek a slov v telegrafním provozu. Do fonického provozu (SSB, AM, FM) nepatří. Proč slovně říkat „73“, když můžete stejně dobře říci „Mnoho pozdravů“, „Best regards“ apod. Pokuste se udržet v této věci rozumnou rovnováhu. Fonické spojení nemusí obsahovat co největší počet Q-kódů a zkratk.

Říci při fonickém spojení 73 (mnoho pozdravů apod.) v množném čísle (73` s) není správně a působí to trochu přehnaně. Pokoušíte se totéž vysílat v telegrafním provozu?

Je-li rychlost telegrafního vysílání DX stanice na vás příliš velká a skutečně potřebujete spojení s ní udělat, použijte nějakou pomůcku (příjem pomocí nějakého dekódovacího software), abyste vůbec porozměli tomu, co vysílá. Pokud tak postupovat nebudete, bude na realizaci jediného spojení s vámi nutno vynaložit spoustu promarněného času. Nebudete moci reagovat bezprostředně a rychle, protože nebudete rozumět tomu, o co se jedná. Nezapomínejte na to, že na spojení s dotyčnou DX stanicí čeká mnoho dalších amatérů. Vaše schopnost číst rychlé CW vysílání bez obtíží a bez nějakých technických pomůcek bude postupně narůstat, ale s vynaložením spousty praxe.

„QSO NOT IN LOG“. Pokud se vám vrátí váš řádně vybavený QSL lístek s touto nemilou poznámkou, znamená to, že nadešel čas k tomu, abyste se dali do zdokonalování vaší provozní praxe a schopností. Prvním požadavkem je POSLOUCHAT. Pokud nebude schopni stanici slyšet, nemá smysl ji volat. Přečtěte si tento návod znovu a znovu; pokuste se jím řídit a stát se úspěšným operátorem. Určitě se nebudete chtít s poznámkou QSO NOT IN LOG již setkávat.

Když už je řeč o QSL lístcích, pak známá zásada říká, že teprve odesláním QSL lístku je spojení definitivně ukončeno. Většina lidí bude ráda, bude-li mít váš papírový QSL lístek ve své sbírce, některým ale na tom nezáleží. Já osobně považuji za věc osobní cti a hrdosti odpovědět na všechny QSL lístky, které mi dojdou přes QSL buro nebo přímo – direct. To zahrnuje QSL lístky od amatérů vysílačů, ale rovněž od posluchačů, SWL. V Belgii máme štěstí, protože využívání systému národní QSL služby je pokryto ročními členskými poplatky v UBA, našem národním radioklubu. Použití QSL služby je pro nás velmi výhodné, protože posílání QSL lístků po celém světě je velmi levné. Všichni amatéři ale takové štěstí nemají – v různých zemích fungují QSL služby na rozdílných principech a někde nejsou tak levné. Když posíláte váš QSL lístek, mějte to na mysli. Informujte se (eventuálně prostřednictvím internetových stránek IARU), zda v zemi, kam chcete poslat váš lístek, je dobře fungující QSL služba. Pokud tomu tak není, zvažte možnost poslat lístek přímo spolu se SAE (obálkou s nadepsanou vaší adresou) a s postačující částkou pro uhrazení poštovního (např. pomocí IRC – International Reply Coupon).

Jiným způsobem potvrzování spojení je využít elektronickou cestu, např. prostřednictvím LoTW – Logbook of the World, zajišťovaným ARRL. Žádné papírové QSL lístky nejsou nutné – nicméně já osobně stále fandím těm klasickým QSL, uchovávaným v krabicích od bot.

Protože některé DX stanice mnohem raději navazují spojení, než vyřizují pracnou a časově náročnou agendu kolem QSL lístků; využívají k tomu tzv. QSL manažery. Všechny potřebné informace najdete na mnoha internetových stránkách. Zmíním zde alespoň jednu – QRZ.com, která bývá často uváděna během spojení

Pár slov k národním radioamatérským organizacím. Uvědomujete si např., že během druhé světové války byly všechny radioamatérské stanice zrušeny a zařízení byla zlikvidována? Kdo po válce jednal s vládami s cílem, aby amatéři mohli opět vysílat? Byly to samozřejmě jednotlivé národní radioamatérské organizace a radiokluby (jako členové IARU). Pouze tyto neziskové organizace mají dostatečný kredit a možnost jednat s oficiálními místy, která pak mohou garantovat všechna privilegia, která radioamatéři mohou využívat. Je důležité si uvědomit, že tyto národní radioamatérské organizace mají silný hlas, ale že mohou existovat pouze díky tomu, že vy jste jejich členy. Spolu jsme silní – v jednotě je síla! Vy nejste členem? Zvažte, zda byste se jím neměl stát. Ti, kteří žijí v zemích, kde nefunguje systém levné QSL služby, tak mohou získat příležitost se ptát ústředního radioklubu, proč taková služba není k dispozici, když jinde, např. v Belgii (ale i v mnoha jiných zemích, mj. i v České Republice) funguje. A proč nenabídnout své služby jako dobrovolník vaší radioamatérské organizaci? Zdůrazňuji znovu: uvědomte si, že tyto národní organizace jsou jedinou možností, jak by váš hlas mohl být slyšen např. při jednání s vládou. Tyto národní radiokluby a obdobné organizace skutečně důležité jsou!

Na internetu je dostupných mnoho zdrojů informací o DX stanicích a akcích. Jejich seznam by byl velmi dlouhý, pomohou vám třeba vyhledávače. Z relevantních stránek zde uvedme pouze např. 425 DX News Letter, ARRL Propagation Bulletins, Ohio Penn DX Bulletin atd.

Seznamte se s kmitočtovým plánem (IARU Band Plan) a s kmitočty, schválenými oficiálními orgány vaší země pro užívání amatérskou službou. Udělejte si kopii takové tabulky a pověste ji na stěnu.

IZ9xxxx a Pipa je ze zřejmých důvodů poněkud modifikovaná značka a jméno sicilského amatéra.

Všichni máme nárok na trochu legrace; než tedy skončíte čtení kapitoly 19, podívejte se na pár kritických postřehů DL4TT (<http://www.qsl.net/dl4tt/DawgX-rayClub.html>) v sekci 'Dog X-ray'.

19. Závěrem

Začínal jsem jako amatér s velmi skromným vybavením. Zpočátku jsem byl velmi šťastný, když se mi podařilo udělat jedno spojení s významnou DX expedicí. Se stanicí o malém výkonu jsem navázal spojení s prvními 300 zeměmi. Nebylo v tom žádné tajemství, pouze velmi silná touha získat další novou zemi.

To např. vyžadovalo pečlivé studování všech „DX magazinů“ a dalších zdrojů informací. Na DX kanálu na 2 m jsem poslouchal zkušené DX-many a dozvídal se, jaké nové stanice a země udělali s jejich vynikajícími anténami. To byly ty bezesné noci, mnohahodinová volání, kdy výsledkem bylo jen jedno spojení. To byla všechna ta neúspěšná volání, než se konečně podařilo proniknout pile-upem. Nebo také nikoli a pak následovaly další pokusy příští den. Někdy bylo třeba na spojení s novou zemí využít i dovolenou.

Jsem stále „small pistol“. Když mě navštíví nějaký amatér, diví se: To je skutečně vše, co máš? Vše, co používáš ke získání tak krásných DXů?

Moje touha pracovat s DXy je velmi silná a vede pak k pořízení a sestavení stanice co nejučelnější a schopné konkurovat ostatním co nejlépe. Nemusí to být nějaká super výbava. Klíčem k úspěchu je především dobrá provozní praxe.

Často mě láká navázat obtížné spojení, místo abych ztrácel čas stěžováním si a posíláním stesků na DX cluster, jak to dělají mnozí nespokojenci.

Přeji mnoho štěstí při získávání nových zemí na pásmech. Doufám, že uvedené tipy alespoň trochu přispějí ke zvýšení úrovně provozní praxe. Pokud se vám nedaří prosadit se v pileupu, můžete vždycky zavolat aspoň mně.

A uvědomte si také, že nikdo nebyl nikdy úplně bez nedostatků. Můžete se vsadit, že se vám někdy podaří přistihnout i autora tohoto povídání při nějaké chybě. V takovém případě se usmějte a pokuste se místo jeho znemožňování dělat věci lépe.

Přeji vám mnoho úspěchů a potěšení z práce na amatérských pásmech. Mé díky patří také přátelům, kteří se v tomto projektu angažovali.

Text do češtiny přeložil Jirka, OK7DM, a Martin, OK1FUA. Díky Jirko a Martine!

73 – Mark – ON4WW
(únor 2007)

